

Copyright © 2018 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı
<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>
 Gençlik Araştırmaları Dergisi • Nisan 2019 • 7(17) • 149-162

ISSN 2147-8473
 Başvuru | 14 Eylül 2018
 Kabul | 15 Ekim 2018

Aksaray'da Genç NEET Sorunu ve Çözümüne İlişkin Yerel Düzeyde Strateji Önerileri

Volkan Işık*

Öz

İşgücü piyasasına ilişkin temel sorun alanlarından biri olan işsizlik, gelişmişlik düzeylerinden bağımsız bütün ülkelerin mücadele ettiği ve sosyo-ekonomik politikalarına ilişkin eylem planlarında yer verdiği önemli bir gündem maddesidir. Küresel bir mesele olarak görülen işsizliğin sonuçlarından en fazla etkilenen gruplar arasından genç nüfus ise; ülkelerin gelecekteki işgücü potansiyellerinin göstergesi olması bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Bununla birlikte genç işgücü potansiyelinin; işsizlik, eğitime devam etmeme ve işgücüne katılmama nedenleriyle kullanılamaması beraberinde önemli sosyo-ekonomik sorunları getirecektir. Genç işsizliğini ve gençlerde ne istihdamda ne de eğitimde yer almama sorununu (NEET) inceleyen bu çalışma, Aksaray ili örneğinde sorunun boyutlarını ortaya koyarak, alınabilecek önemler üzerine strateji önerileri geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu amaçla Türkiye İş Kurumu, Milli Eğitim, Nüfus ve Sosyal Güvenlik Kurumu il müdürlüklerinden elde edilen verilerden yararlanılarak gençlerde işsizlik ve NEET oranları belirlenmiş, ilgili oranların yaş grupları ve cinsiyete göre dağılımları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde ise 2017-2019 Ulusal İstihdam Stratejisi Eylem Planı da dikkate alınarak yerel düzeyde çözüme ilişkin stratejiler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genç işsiliği, Neet, İşgücüne Dahil Olmayanlar, Dezavantajlı Gruplar, Aksaray.

* Dr. Öğr. Üyesi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Ankara, volkani83@gmail.com.
 ORCID: 0000-0003-3690-969X

Abstract

Unemployment which is one of the major problem area of the labor market, is an important agenda item that all countries, independent of their level of development, struggle and include in their action plans on socio-economic policies. Among the groups most affected by the results of unemployment, which is seen as a global issue, is the youth population; it is of particular importance for the countries to be an indicator of their future labor potential. However, the potential of youth labor force; unemployment, inability to continue education and not to participate in the labor force will bring along important socio-economic problems. This study, which examines youth unemployment and NEET, examines the dimensions of problems in case of Aksaray, and aims to develop an action plan on the importance that can be taken. For this purpose firstly unemployment and NEET datas from Provincial Directorates (Aksaray Employment Agency, Aksaray National Education, Aksaray Population and Aksaray Social Security) obtained. And then the distribution by age group and gender of the respective rates were comparatively analyzed. As a result of the evaluations made, strategies for solution at the local level have been developed by taking into account the 2017-2019 National Employment Strategy Action Plan.

Keywords: Youth Unemployment, Neet, Not in Labor Force, Disadvantaged Groups, Aksaray.

Giriş

İşgücü piyasasında belirlenen istihdam ilişkileri çalışma yaşamındaki en temel ilişkilerden biridir. İşgücü piyasasının iki önemli göstergesi olan istihdam ve işsizlik istatistikleri ise; ekonominin makro düzeyde sağlıklı işleyip işlemediği konusunda bilgi vermekte, bu sayede istihdamı teşvik etmeye ve/veya işsizliği azaltmaya yönelik oluşturulacak aktif ve pasif istihdam politikalarının veri tabanını oluşturmaktadır.

Kuşkusuz çalışma çağındaki işgücünün tamamı üzerinde önemli bir sosyal güvenlik riski teşkil eden işsizlik sorunu bireylerin yaş, cinsiyet ve engel durumlarına göre farklı yoğunlukta etkilere sahiptir. Literatürde yaygın kullanımla özel olarak korunması gereken guruplar olarak ifade edilen; gençler, kadınlar ve engellilerin ise işsizlik riskiyle karşı karşıya kalma durumları ile maruz kaldıkları işsizlik süresinin uzunluğu daha fazladır. Diğer guruplara göre daha fazla etkilenmeleri nedeniyle sosyal dışlanmanın tarafı olarak görülen bu gurupların istihdamının sağlanması ve işgücüne katılımlarının artırılması amacıyla devletler sosyal politikalar geliştirmekte ve sosyal dışlanmayla mücadele etmektedir.

Günümüzde gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun işsizlik sorunu dünya ülkelerindeki işgücü piyasalarının kronik sorunlarının başında gelmektedir. Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO)'nın "Dünyada İstihdam ve Sosyal Görünüm: Eğilimler 2018" raporuna göre, 2016 yılındaki artıştan sonra küresel işsizlik sabitlenmektedir. Raporda, işsizliğin küresel düzeyde 2017 yılında %5,6 düzeyine ulaştığı ve toplam işsiz sayısının 192 milyonu aşmış olmasının beklendiği ifade edilmektedir. Rapordaki çarpıcı sonuçlardan biri ise genç nüfusa ilişkindir. Rapora göre; dünya nüfusunun %13,1'ine tekabül eden 15-24 yaş arasında 70 milyon 900 bin insanın işi yoktur. 2018 yılında 200 bin genç kadın ve erkeğin daha işsizler ordusuna katılacağına dikkat çeken ILO, 2030 yılına kadar ise 26 milyon genç işsiz daha olacağını belirtmiştir (ILO, 2017).

Türkiye’de ise toplam nüfus içerisinde genç nüfus yoğunluğu dikkat çekerken, işgücü piyasası açısından genç nüfus potansiyelinin tam olarak değerlendirilememesi nedeniyle gençlerde eksik istihdam ve kayıtdışı alanlarına yönelimin yaygınlığı dikkat çekmektedir. Türkiye’de Şubat 2018 verilerine göre; 15 -24 yaş grubunda 11 milyon 854 genç bulunmakta ve genç nüfus, toplam nüfusun %14,7’sine denk gelmektedir. Ancak, her on gençten sadece dördü (%41,1) işgücüne katılmakta; %22,8’i işgücüne katılmamakla birlikte eğitimde de yer almamakta, genç işsizliği oranı ise genel işsizliğin yaklaşık yarısına yaklaşarak % 19’a ulaşmış bulunmaktadır.

Gençlerde atalet sorununu; işsizlik ve NEET (ne istihdamda ne de eğitimde yer almama durumu) sorunları perspektifinden Aksaray ili örneğinde inceleyerek, alınabilecek önemlere ilişkin tedbirler geliştirme amacını taşıyan bu çalışma; istihdam seferberliği ikinci fazıyla başlatılan ulusal düzeyde dezavantajlı grupların istihdamının artırılması çalışmalarına yerel düzeyde katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla; öncelikle başta Aksaray İş Kurumu İl Müdürlüğü olmak üzere, Aksaray Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Aksaray Nüfus İl Müdürlüğü ve Aksaray Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlükleri’nin katkılarıyla elde edilen verilerle Aksaray’da genç işgücü, genç işsizliği ve NEET oranları belirlenmiştir. İlgili verilerle şekillendirilen çalışma kapsamında ise son yıllarda önemi kavranan ne eğitimde ne de istihdamda yer almama durumuna ilişkin Türkiye geneli ile karşılaştırmalı bir eksenle Aksaray ilindeki sorunun görünümü üzerine tartışılacaktır. Çalışmada belirlenen sonuçların Aksaray İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu toplantı gündemine alınarak, 2018 yılında ülke genelinde başlatılan Milli İstihdam Seferberliği’nin ikinci fazına yerel düzeyde katkı sağlaması amacıyla il düzeyinde tedbirler geliştirilmesine yardımcı olmasının yanında; diğer illerde yapılacak benzer çalışmalara da örnek teşkil etmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye’de Genç İşsizliği ve Gençlerde “NEET”

Bugün bütün dünyada dezavantajlı gruplar arasında gençlerin karşı karşıya olduğu en büyük sosyo-ekonomik problem şüphesiz genç işsizliğidir. Dezavantajlı gruplar arasında sözü geçen gençler; Birleşmiş Milletler (BM), ILO ve benzeri kuruluşların genç olarak tanımladığı 15-24 yaş grubundaki kişilerdir. Genç bireyler, durgunluktan ve genel işsizlik artışından en çok etkilenen gruptur. Çünkü gençler, işgücü piyasasına ilk girişlerinde önlerine konulan deneyimsizliklerine dayalı engellere maruz kalmaktadırlar. Gençler; işgücü piyasasının en kıdemsiz üyeleri olduğundan, kendilerinden daha deneyimli olan yetişkinlerin işsizliğinin arttığı dönemlerde işsizlikten daha fazla etkilenebilmektedir (Hansen, 1987, s. 30). Ayrıca rekabet ortamının zorlu ve standartların yüksek olduğu açık bir ekonomide bu gençlerin yerlerini bulmaları, istihdam içinde yer almaları daha da zorlaşmaktadır.

İş ve istihdam, gençlerin sosyal kimliğini şekillendiren yaşamlarını, bağımsızlıklarının gelişimini, gelirlerini, kendilerine saygılarını, kısacası sosyo-ekonomik hayatlarını düzenlemeleri için büyük bir öneme sahiptir (Çetinkaya, 2010, s. 46). Bu yüzden genel işsizlik gibi genç nüfusta işsizlik de, hem bireysel hem de toplumsal anlamda ciddi sorunlara yol açmaktadır. Çünkü bu sorun diğer sosyo-ekonomik problemleri de beraberinde getirmekte; toplumun verimliliğini ve üretim kapasitesini olumsuz etkilemektedir. Bununla

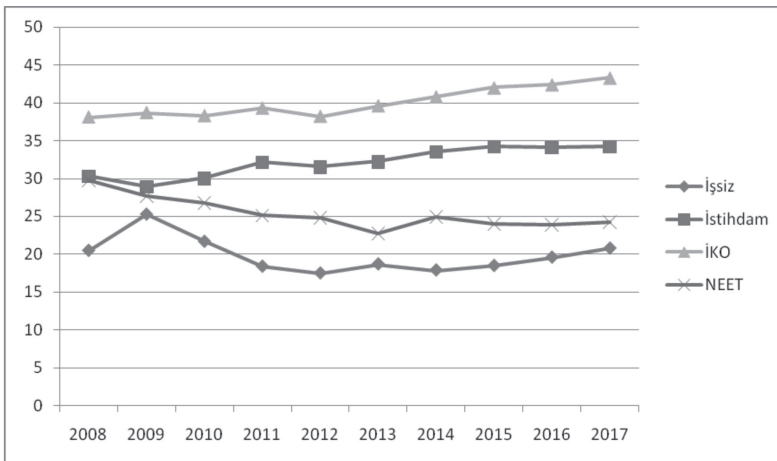
birlikte yetişmiş işgücü, istihdam edilerek üretime katılmadığından, topluma ek maliyet yüklemekte, iş bulma beklentisinin azalmasıyla birlikte işgücüne dahil olmama eğilimine sebep olmakta, psikolojik ve ailevi sorunlar yaratmakta, sosyal dışlanmaya yol açmakta, uzun vadede ise toplumsal barış için bir tehdit oluşturmaktadır.

Günümüzde genç işsizlik oranları rekor seviyelere ulaşmış durumdadır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri içerisinde en yüksek genç işsizlik oranı 2017 itibariyle %53.4 olarak Güney Afrika'da kaydedilmiştir. Güney Afrika'yı %43,6 ile Yunanistan, %38,7 ile İspanya ve %34,8 ile İtalya takip etmektedir. Gençler arasındaki işsizlik oranında OECD ülkeleri ortalaması ise aynı dönem itibariyle %11,9 olarak kaydedilmiştir (OECD, 2017). Türkiye ise aynı dönem için % 19'luk genç işsizlik oranı ile OECD ülkeleri ortalamasının üzerinde kalmıştır. Türkiye'nin sahip olduğu genç işgücü yoğunluğuna karşın, genel işsizlik oranının yaklaşık 2 katı olan genç nüfusta işsizlik oranına, iş bulamama nedeniyle ümidi kırılmış ve işgücü kayıtlarına dâhil olmayan gençler de eklendiğinde, oran çok daha fazla artacaktır.

Türkiye'deki genç işsizliğinin sebeplerinin başında ise; mevcut eğitim sisteminin işgücü talebini karşılayamaması, bir diğer ifade ile eğitim-istihdam dengesizliği yer almaktadır. Sorun, yapısal nitelik arz ettiği için çözümü şüphesiz kısa vadeli önlemlerle mümkün değildir. Sorunun büyüklüğü ve önemi, uygulanacak politikaların kapsamını ve ciddiyetini belirlemektedir.

Türkiye'nin durumu acil önlem gerektirmektedir. Son 10 yıllık süreçte gerek işsizlik, gerek işgücüne katılım ve NEET sorunlarında hissedilir iyileşmeler görülmekte birlikte oranlar, halen OECD ve AB ortalamasının üzerinde seyretmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Hanehalkı İşgücü Anketi veri tabanından yararlanılarak oluşturulan grafik 1'de; 15-24 yaş grubundaki genç işgücüne ait 4 değişkenin 10 yıl içerisindeki değişimi görülmektedir.

Grafik 1.15-24 Yaş Arası Genç İşgünün Durumu (2008-2017)

Kaynak: TÜİK 2008-2017 yılları arası Hanehalkı İşgücü Anketleri sonuçlarından elde edilen verilerle hazırlanmıştır.

Grafik 1'de gözlenen en belirgin durum 2008'den günümüze işgücüne katılım, istihdam ve NEET sorunu konularında önemli iyileşmelere karşın genç işsizliğinin 2008 krizinin etkisinin görüldüğü 2009 yılındaki %25,3'lük tavan dışında %20 kısıncasına sıkıştığıdır.

NEET popülasyonunu analiz ederken dikkat edilmesi gereken en önemli yaşlar 19 ila 24 yaşları arasındadır. Bu yaş grubundakiler artık zorunlu eğitim sürecinden çıkmaya başladıklarından, zorunlu eğitimin NEET kategorisini sınırlayıcı etkisi son bulmaktadır. Ancak kriz dönemlerinde emek talebinde yaşanan şiddetli düşüşler, özellikle 19-24 ve 25-29 yaş grubundaki genç işgücünü eğitim hayatına devam etmeye hatta mümkün oldukça eğitim sürecini uzatmaya itmektir. Bu sayede iş aramayıp işsiz kategorisi dışına çıkan bireyler, eğitimde yer alarak "NEET" kategorisi dışına da çıkmaktadır. Bununla beraber 15-19 yaş grubu için zorunlu eğitim sisteminin işlerliği yine "NEET" kategorisinde belirgin iyileşmelerin nedeni olarak gösterilebilir.

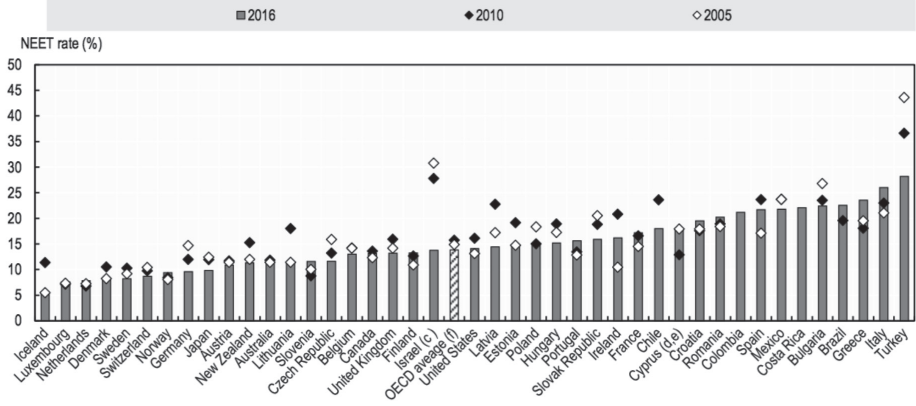
2000'li yıllardan günümüze istikrarlı bir azalma eğilimine giren ve grafik 1'de de görüldüğü gibi son 10 yıllık zaman çizgisinde %29,8'den %24,2'ye gerileyerek yaklaşık 6 puanlık bir düşüş gösteren gençlerde "NEET" oranı, halen AB ve OECD ülkeleri ortalamalarının çok üzerinde seyretmektedir.

Genel bir ifade ile eğitimde olmayıp aynı zamanda çalışmayanları ifade eden "NEET" kategorisi; kendi içerisinde aktif NEET ve pasif NEET olmak üzere 2 ayrı kategoriden oluşmaktadır (OECD, 2015, s. 89). Bu kategorilerden aktif NEET bireyler; eğitim sürecinde olmamakla birlikte iş aramaya devam etmektedirler. Mevcutta gelir getirici bir işleri olmayıp, işe başlamaya hazır oldukları da düşünüldüğünde işsiz olarak değerlendirilebilecek olan bu bireyler, iş buldukları an istihdam kategorisine girerek NEET sürecinden ilk çıkacak olanlardır. İkinci NEET kategorisi olan pasif NEET bireyler ise; eğitim sürecinde olmamakla birlikte iş de aramadıklarından işsiz olarak değerlendirilememekte ve işgücüne dahil olmayanlar grubuna girmektedir. Dolayısıyla aktif NEET bireylerle kıyaslandığında kalıcı ve kronik bir atalet sorunu yaratma potansiyeli taşıyan pasif NEET bireyler, NEET ile mücadelede öncelikli gruplardandır.

OECD'nin 2017 yılında yayınladığı "Bir Bakışta Eğitim Raporu" (*Education at a Glance Interim Report*) 2005, 2010 ve 2016 yılları itibarıyla OECD'ye üye ülkelerdeki genç işgücüne ilişkin "NEET" oranlarının kıyaslanması bakımından önem arz etmektedir. Grafik 2'de gösterilen kıyaslama verileri; OECD ülkeleri için "Bir Bakışta Eğitim Raporu ile Eurostat Eğitim ve Öğretim İstatistikleri'nden alınmıştır. Grafik 2'de de görüldüğü gibi "NEET" oranları OECD genelinde önemli ölçüde değişmektedir. OECD ortalaması %14'ün biraz altında iken, en yüksek oran %28,2 Türkiye'de, en yüksek oran ise %5,3 ile İzlanda'da tespit edilmiştir.

Türkiye'de NEET oranı 2005'te %40-45 bandından 2016 yılında %25-30 bandına gerileyerek son 10 yılda en fazla düşüş gösteren ülke olmakla birlikte halen NEET oranının en yüksek olduğu ülke konumundadır. Diğer en yüksek NEET oranları ise; İtalya, Yunanistan ve Bulgaristan ile Brezilya'da görülmektedir.

Grafik 2.15-29 Yaş Arası Gençlerin OECD NEET Oranları Karşılaştırması (2005-2010-2016)

Kaynak: OECD (2017), https://www.oecd.org/els/CO_3_5_Young_people_not_in_education_or_employment.pdf, 02.05.2018.

OECD Bir Bakışta Eğitim Raporu'na göre; OECD ülkelerinde ortalama olarak, 18-24 yaş grubundakilerin yaklaşık yarısı (%53) eğitimde olmakla birlikte, üçte biri (%32) eğitimde değilken, %15'i ise "NEET" kategorisinde bir diğer ifadeyle; ne istihdamda ne de eğitimde veya öğretimdedir (OECD, 2017:304). Genel olarak, bir ülkenin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) 15 yaşında olan düşük performans gösteren öğrencilerin yüzdesi ne kadar yüksekse, daha sonraki bir yaşta "NEET"lerin oranı o kadar yüksek olacaktır. Literatürde de yaygın olarak ifade edildiği gibi; 15 yaşındaki öğrenciler arasındaki düşük beceriler, bir bütün olarak ekonomi üzerinde ve bireylerin işgücü piyasası sonuçları üzerinde olumsuz etkiler gösterecektir.

OECD tarafından yapılan PISA araştırması; 15 yaşında olan ve eğitime devam eden çocukların uluslararası değerlendirmelerde matematik ve fen bilimleri okur yazarlığı ile okuma/okuduğunu anlama becerilerini ölçerek, eğitim sistemlerinin beceri ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetleri hakkında önemli bilgiler vermektedir. Bu kapsamda bilişim teknolojileri okuryazarlığı, fen bilimleri okuryazarlığı ve temel matematiksel beceri alanları öncelikli olarak ele alınmaktadır. 72 ülke ve ekonomik bölgede 15 yaşındaki 540 bin öğrenci arasında yapılan PISA araştırması 2015 verilerine göre Türkiye; 2015'te değerlendirmeye katılan 70 ülke içinde matematikte 49., okumada 50. ve fende ise 52. sırada yer almıştır (OECD, 2018). Sıralamada geride olmasına karşın Türkiye'nin puanları 2012 yılına dek artma eğilimindeyken 2015 yılında değerlendirilmenin gerçekleştirildiği her üç alanda da gerilemiştir.

OECD ülkeleri genelinde de, 15 yaşındaki öğrencilerin %20'sinin okuryazarlık becerileri 2. seviyenin altında bir okuryazarlık yeterliliği şeklinde düşük olarak tespit edilmiştir. Düşük okuryazarlık becerisine sahip öğrencilerin yüzdesi ise; Kanada, Estonya ve İrlanda'da yaklaşık %10 iken, Brezilya, Kolombiya, Kosta Rika, Meksika ve Türkiye'de en az %40'tır

(OECD, 2017, s.308). Veriler, aynı yaş grubundaki gençlerin düşük beceri yüzdesi ile “NEET” oranları arasında doğrusal bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bir diğer ifadeyle; PISA’da düşük performans gösteren 15 yaşındaki öğrencilerin oranı ne kadar yüksekse, 15-19 yaş grubundakiler için NEET’lerin oranı o kadar yüksektir.

Bugün Türkiye’de 15-24 yaş arası genç nüfusun toplam nüfus içindeki payı, OECD ülkeleri ortalamasının çok üzerindedir. Dolayısıyla bu potansiyelin iyi bir eğitim sistemi ve eğitim-istihdam ilişkisinin iyi işlediği bir yapı içerisinde teşviki gereklidir. Ancak proaktif bir yaklaşımla iş piyasasının teknoloji nedeniyle sürekli değişen işgücünden beklentilerini analiz edememek ve buna paralel olarak eğitim-istihdam dengesini sağlayamamak; Grafik 2’de de görüldüğü gibi daha fazla NEET oranı şeklinde geri dönmektedir.

Gençlikte NEET sorunu ve buna bağlı olarak gelişen atalet; hem bugün, hem de gelecek açısından sorun teşkil etmektedir. Bugün açısından sorundur; çünkü bu gençlerin suç ve madde bağımlılığı da dâhil, çeşitli anti-sosyal davranış biçimlerine yönelme ihtimalleri daha fazladır. Gelecek açısından sorundur; çünkü iş tecrübeleri veya piyasada geçerli olabilecek becerileri olmadığı için yaşamlarının büyük bir kısmında “sosyal dışlanma” ile karşı karşıya kalabileceklerdir (TİSK, 2008, s. 2).

Bu amaçlarla Türkiye’de 2017 ve 2018 yıllarında başlatılan birinci ve ikinci istihdam seferberliklerinden özellikle 2018 yılındaki ikincisi; tamamen dezavantajlı gruplara ve bilhassa da, gençlere yönelik olarak önemli düzenlemeler içermektedir. Özellikle; işverenlerin ilave istihdam ettikleri 18-25 yaş grubundaki gençlerin ücret, prim ve vergilerinin, bir ay işveren, bir ay devlet tarafından ödenmesi, yine; Türkiye İş Kurumu tarafından uygulanan İşbaşı Eğitim Programlarının süresinin 2018’de bilişim ve imalat sektörlerindeki mesleklerde 3 aydan 6 aya çıkartılması yanında siber güvenlik, yenilenebilir enerji, bulut bilişim, kodlama gibi Endüstri 4.0’ın meslekleri olarak görülen alanlarda düzenlenecek olan işbaşı eğitim programlarına katılan gençlere 9 aya kadar değişen sürelerde eğitim ve günlük cep harçlığı verilmesine ilişkin düzenlemeler, gençlerde işsizlik ve NEET sorunu ile mücadelede atılmış önemli adımlardır. Ancak sorunun eğitimle ilişkisi bakımından yapısal karakterli olması nedeniyle ulusal eylem ve stratejilerinin yerel düzeydeki gözlem ve eylemlere dayalı politikalarla desteklenmesi önem arz etmektedir.

Aksaray’da Genç İşsizliği ve Genç Nüfusta NEET Sorunu

Yerel düzeyde önem arz ettiği vurgulanan politika geliştirme sürecine katkı sağlaması amacıyla Aksaray ilinde gerçekleştirilen çalışmada; genç işsizliği ve gençlerde NEET sorununa ilişkin il düzeyinde bir gözlem yapılarak çözüme ilişkin alınabilecek önlemler belirlenmiştir. Verilerin elde edilmesinde Aksaray İl İstihdam Kurulu üyelerinden başta Aksaray İş Kurumu İl Müdürlüğü olmak üzere, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü ve Nüfus İl Müdürlüğü’nden destek alınmakla birlikte diğer veriler TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinden elde edilmiştir.

TÜİK verilerine göre Aksaray ilinde nüfus; yıllık ortalama %14,4’lük artışla 2017 yılında 402 bin 404 kişiye ulaşmıştır. Yıllık nüfus artışı itibarıyla değerlendirildiğinde Aksaray’daki nüfus artışının %12,1’lik Türkiye ortalamasının üzerinde seyrettiği görülmektedir. Düzey

2 bölge sınıflandırması itibariyle incelendiğinde de; TR71 bölgesi içerisinde yer alan ilin; %2,8'lik nüfus artışı ve 278 bin 749 nüfuslu Kırıkkale, %6,0'lık nüfus artışı ve 352 bin 727 nüfuslu Niğde, % 5,6'lık yıllık nüfus artışı ve 292 bin 365 bin nüfuslu Nevşehir ve %14,6'lık yıllık nüfus artışı ve 234 bin 529 nüfuslu Kırşehir illeri arasında; kendi bölgesindeki en fazla nüfusa sahip olduğu görülmektedir.

Aksaray nüfusu içerisinde genç yoğunluğu ise dikkat çekmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) tanımı itibariyle, 15-24 yaş; Eurostat tanımı itibariyle ise 15-29 yaş grubu olarak ifade edilen genç nüfusun eğitimde ve işgücünde olma durumlarını da gösteren aşağıdaki tablolar incelendiğinde Aksaray'da 2017 yılı itibariyle 15-24 yaş aralığında toplam 67 bin 512 gencin olduğu görülmektedir. Bu sayıyla Aksaray'daki genç nüfus, toplam nüfus içerisinde %16,8'lik orana sahip olmakla birlikte; bu yaş aralığına 25-29 yaş grubu da eklendiğinde oran %23,9'a yükselmektedir. Buna göre Aksaray'daki her 4 kişiden yaklaşık 1'inin genç olduğu söylenebilir.

Aksaray'daki genç nüfusun yüksekliği bu yaş grubu için yerel düzeyde alınması gereken eğitim ve sosyal politikaların aciliyetini de ortaya koymaktadır. Sahip olunan genç nüfusun ekonomiye, eğitim ve öğrenime katılımı veya üretim sürecindeki herhangi bir aktivitede yer alması bu genç potansiyelinin etkin ve verimli kullanımını sağlayacaktır.

Tablo 1'de Aksaray İşkur İl Müdürlüğü'nden alınan verilere göre hazırlanan 15-24 yaş grubunun işgücüne katılma oranları ile işsizlik oranları incelendiğinde; ildeki genç işsizliğinin toplamda %21,3, işgücüne katılma oranının (İKO) ise %28,8 olduğu görülmektedir. TÜİK düzey 2 bölge sınıflandırması itibariyle incelendiğinde; Aksaray, Kırıkkale, Niğde, Nevşehir ve Kırşehir bölgesinde 15-24 yaş aralığı genç işsizliği; erkeklerde % 20,7, kadınlarda %30,7 olarak belirlenmiştir. Buna göre Aksaray'ın genç işsizliğinde kendi bölge ortalamasının altında olduğu görülmekle birlikte, yoğun genç nüfusu nedeniyle genç işsizliği sorunu acil çözüm beklemektedir.

Tablo 1.15-24 Yaş Arası Genç Nüfusun Cinsiyete Göre İşgücüne Katılma ve İşsizlik Oranları (2018)

	Toplam	Erkek	Kadın
Genç İşsizlik Oranı % (15-24 yaş)	21,3	18,6	27,3
Genç İKO % (15-24 yaş)	28,8	39,8	17,8

İldeki 15-24 yaş grubu gençlerin işgücüne katılma oranları ise yine kendi düzey 2 bölge sınıflandırması ortalamasının oldukça altında kalmaktadır. Buna göre; Aksaray, Kırıkkale, Niğde ve Kırşehir bölgesi 15-24 yaş grubu İKO ortalaması erkeklerde %59,7 iken kadınlarda %28,9 olarak belirlenmiştir. Aksaray 'da ise İKO tablo 1'de de görüldüğü gibi erkeklerde %39,8iken, kadınlarda sadece %17,8'dir.

15-24 yaş grubu içerisinde 15-19 yaş aralığındakilerin işgücüne dahil olmama nedeni; eğitim-öğretime devam ediyor olmak iken; 18 yaştan sonra işgücüne dahil olmama nedenlerine; iş bulma ümidini kaybetme, iş aramama, mevsimlik çalışma, ev işleriyle

meşgul olma, engelli veya hastalık hali ile ailevi nedenler dahil olmaktadır. Bu nedenler içerisinde ailevi nedenler ile iş aramama nedenlerinin ise toplum cinsiyet eşitsizliği nedeniyle en çok genç kadınları etkiledikleri bilinmektedir.

İldeki genç nüfus yoğunluğu gelecekteki işgücü piyasası açısından önemli bir potansiyel taşımakla birlikte, bu bireylere iş yaratılmaması veya eğitimde yer almamaları nedeniyle genç nüfusta atalet gibi önemli sorun alanlarının ortaya çıkmasına da sebep olabilecektir. Bu nedenle bu potansiyeli fırsata çevirecek politikalar üretilmesi bu politikalarda da kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık uygulamalarına öncelik tanınması önem taşımaktadır.

Tablo 2. 15-19 Yaş Arası Genç Nüfusun Cinsiyete Göre Eğitim, İstihdam, İşsizlik Dağılımı (2018)

15-19 YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Nüfus	18027	17455	35482
Milli Eğitim (Eğitimde Olanlar)	13280	11510	24790
SGK (Çalışan sayısı)	3109	1686	4795
İŞKUR (Kayıtlı İşsiz)	717	326	1043
İşgücü sayısı (İKO)	3826 (%21,2)	2012 (%11,5)	5838 (%16,4)
NEET (%)	5,1	22,5	13,7
NEET (Sayı)	921	3933	4854
İşsizlik Oranı (%)	18,7	16,2	17,9

Tablo 2'deki veriler genç nüfus içerisinde 15-19 yaş grubuna aittir. Bu yaş grubundaki gençlerin büyük çoğunluğu 4+4+4'lük eğitim sistemini tamamlamamış ve/veya henüz tamamlamış bireylerden oluşmaktadır. Dolayısıyla bu grup içerisindeki gençlere ilişkin verilerin "eğitimde olanlar" grubunda yoğunlaşması beklenmektedir.

Aksaray İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan verilerden hareketle ildeki 15-19 yaş grubundaki gençlerin toplam 24 bin 790'nın milli eğitim sürecinde olduğu görülmektedir. Aynı yaş grubundaki toplam nüfusun %69,9'una denk gelen okullaşma oranı cinsiyet dağılımı itibarıyla incelendiğinde ise; erkeklerin 13 bin 280 kişiyle %73,7'sinin, kızların ise 11 bin 510 kişiyle %65,9'unun eğitim sürecinde olduğu görülmektedir. Buna göre 15-19 yaş grubunun %30'unun eğitim dışındaki nedenlerle işgücüne dahil olmayanlar kategorisinde yer aldığı bir görülmektedir. Aynı dönem itibarıyla Türkiye geneline bakıldığında 15-19 yaş grubunda işgücüne dahil olmayan 4 bin 489 kişinin 3 bin 556 kişiyle %79,2'si zorunlu eğitim süreci nedeniyle işgücüne dahil olmazken, %20,1'inin eğitim dışındaki nedenlerle işgücüne dahil olmadığı görülmektedir.

Eğitim dışındakiler incelendiğinde ilk bakılan yer işgücü piyasasıdır. Bu çerçevede tablo 2'de de görüldüğü gibi erkeklerin %21,2'si, kızların ise %11,5'i işgücüne katılırken, toplamda işgücüne katılma oranı %16,4 olarak belirlenmiştir. İşgücüne katılanların ise erkeklerde %18,7'si, kızlarda %16,2'si toplamda ise %17,9'u İşkur İl Müdürlüğü kayıtlarına göre işsizdir.

Bu noktada değerlendirilmesi gereken bir diğer veri eğitim sürecinde olmayıp istihdamda da yer almayanları ifade eden NEET oranıdır. Bu oran içerisinde ise özellikle OECD raporlarında “inactive/pasif NEET” olarak ifade edilen; iş aramadığı için İşkur’un işsiz kategorisine de girmemiş olan gençlerdir.

Tabloda da görüldüğü gibi 15-19 yaş grubu için pasif NEET oranı erkeklerde %5,1 ve toplamda ise %13,7 iken; kızlarda %22,5 gibi oldukça yüksek bir seviyededir. Bu oran; kız çocuklarının hem eğitimden hem de işgücü piyasasına girişlerini engelleyen cam tavanları görünür kılmakta ve toplumsal cinsiyet ayrımcılığına işaret etmektedir. Dolayısıyla NEET sorunuyla mücadelede yerel düzeyde belirlenecek politikaların öncelikli alanı kız çocuklarına yönelik cinsiyet temelli pozitif ayrımcılığa ilişkin olmalıdır.

Sekiz yıllık zorunlu eğitimin on iki yıla çıkarılmasıyla birlikte eğitim süresinin uzaması NEET oranlarının düşmesinde etkindir. Ancak lise kısmında açık lise olarak bilinen sisteme geçen gençlerin durumunun ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu gençler açık öğretim sisteminde yer alarak belge üzerinde kayıtlı görünmekle birlikte, sınav haricinde okulla bir bağları bulunmamaktadır. Eğitim/öğrenim sürecinin içinde yalnızca sınava girmekle sorumluluk alan, dolayısıyla eğitim sistemi içerisinde görünmekle birlikte, kısa vadede NEET göstergeleri içerisinde yer almayan bu bireylerin, orta ve uzun vadede ekonomik ve sosyal yaşamdaki durumlarına dair bir belirsizlik söz konusudur (Dama, 2017, s.18). Benzer bir durum lisans eğitiminin başladığı 18’li yaşlardan itibaren açık öğretim fakültelerine yerleşen bireyler için de geçerlidir. Dolayısıyla NEET sorununa ilişkin çözüm önerileri geliştirirken açık öğretim sistemlerinde yer alanları da kapsayacak şekilde politikalar oluşturulması önem taşımaktadır.

Tablo 3’de de 20-24 yaş grubuna ilişkin eğitim, istihdam ve işsizlik verileri yer almaktadır. 20-24 ve 25-29 yaş grupları için NEET oranı ise; bu yaş gruplarında lisans eğitiminin başlaması ve il düzeyinde örgün ve açık lisans eğitimlerine kayıtlı öğrenci sayısına ulaşamaması nedeniyle tespit edilememiştir. Tabloda yer alan eğitim verileri Aksaray İl Millî Eğitim Müdürlüğü’nden alınan açık lise eğitimine devam edenlere ilişkindir.

Tablo 3. 20-24 Yaş Arası Genç Nüfusun Cinsiyete Göre Eğitim, İstihdam, İşsizlik Dağılımı (2018)

20-24 YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Nüfus	15569	16461	32030
Millî Eğitim (Eğitimde Olanlar)	950	646	1596
SGK (Çalışan)	7768	2712	10480
İŞKUR (Kayıtlı İşsiz)	1770	1327	3097
İşsizlik Oranı (%)	18,6	32,9	22,8
İKO (%)	61,3	24,5	42,4

Aksaray’daki 20-24 yaş grubunun 15-24 yaş arası genç nüfus içerisindeki payı 32 bin 30 kişi ile %47,4’dür. Bu yaş grubunda üniversite eğitiminin başlaması ile birlikte, öğrencilik

nedeniyle iş aramayıp işgücüne dahil olmayanlarda artış yaşanmaktadır. Buna göre tablo 3'deki verilerden hareketle; 20-24 yaş grubu için işgücüne dahil olmayanların oranı %38,7 iken, istihdam edilenler ile işsizlerin toplamından oluşan işgücüne katılma oranı 9 bin 538 kişi ile %61,3 olarak tespit edilmiştir.

İşgücüne dahil olmamanın tek nedeni öğrencilik değildir. TÜİK, işgücüne dahil olmama nedenlerini; iş bulma ümidi olmayanlar, mevsimlik çalışanlar, ev işleriyle meşgul olanlar, öğrenciler, emekliler ve çalışamaz halde olanlar şeklinde kategorize etmektedir. Dolayısıyla üniversite eğitiminin başladığı bu yaş grubu için %38,7'lik yüksek oranla işgücüne dahil olmama eğilimi içerisinde öğrenci olmayanlar tespit edilerek ne istihdamda ne de eğitimde yer almayan NEET grubunu işgücüne dahil etmeye yönelik yerel düzeyde politikalar geliştirilmelidir.

Tablo 3'deki verilerde dikkat çeken bir diğer unsur; hem işgücüne katılma oranı hem de işsizlik oranı açısından karşımıza çıkan cinsiyet eşitsizliğidir. Buna göre; kadınlarda işgücüne katılma oranı %24,5'de kalırken, erkeklerde bu oran %61,3 olarak gerçekleşmiştir. Benzer şekilde işsizlik oranı da kadınlarda %32,9 iken erkeklerde %18,6'dır. Yükseköğretim yaş aralığı veya bir işe başlama yaşı olarak kabul edilecek 20-24 yaş aralığında kadınların eğitim/öğrenim ve ekonomik sürecin dışında kaldığı görülmektedir. Ekonomik ve sosyal refah göstergelerinin iyileşmesi için başlıca faktörlerden olan kadınların eğitim ve çalışma hayatına katılımının uygulanmakta olan eğitim ve sosyal politikalarında öncelikli hale getirilmesi gerekmektedir.

Bu tablodan hareketle işgücüne katılmayıp eğitim de de yer alamayan kadınların ya eğitime ya da işgücüne dahil edilmesine yönelik yerel düzeyde geliştirilebilecek teşvikler, cinsiyet ayrımcılığının önlenmesi bakımından önem teşkil etmektedir.

Tablo 4. 25-29 Yaş Arası Genç Nüfusun Cinsiyete Göre Eğitim, İstihdam, İşsizlik Dağılımı (2018)

25-29 YAŞ	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Nüfus	14782	13968	28750
Milli Eğitim (Eğitimde Olanlar)	449	371	820
SGK (Çalışan)	7375	2039	9414
İŞKUR (Kayıtlı İşsiz)	995	925	1920
İşsizlik Oranı (%)	11,9	31,2	16,9
İKO (%)	56,6	21,2	39,4

Tablo 4'de ise Eurostat'ın genç nüfus tanımı içerisine dahil ettiği 25-29 yaş grubundaki gençlere ilişkin veriler yer almaktadır. Türkiye'de genç nüfusa ilişkin BM tanımından hareketle esas alınan 15-24 yaş aralığı nedeniyle göz ardı edilen bu gruptakiler de AB ülkelerinde genç tanımı içerisinde yer almakla birlikte, çoğunlukla 22-23 yaşlarından sonra tamamlanan lisans eğitimi sonrasında gençlerin işgücü piyasasındaki durumlarını analiz etmek bakımından önem taşımaktadır. Bu kapsamda 25-29 yaş grubundaki gençlere

ilişkin verilerde eğitimde olma oranının azalması buna karşılık işgücüne katılma oranlarının artması beklenmektedir. Kaldı ki Türkiye geneli verilere bakıldığında TÜİK 2018 Şubat ayı verilerine göre; İKO, 15-19 yaş grubu için % 25,2, 20-24 yaş grubu için %58,2 iken, 25-29 yaş grubu için %69,3 olarak belirlenmiştir. Buna karşılık Aksaray iline ilişkin verilere bakıldığında ise; İKO'nun 15-19 yaş grubunda %16,4, 20-24 yaş grubunda % 42,4 iken, 25-29 yaş grubunda %39,4'de düştüğü görülmektedir. Bu durum eğitim süreci tamamlanan gençlerin istihdamda yer almamakta birlikte iş aramadıkları ve/veya işe başlamaya hazır olmadıkları için işsiz kategorisine de girmediklerini göstermektedir. Dolayısıyla 20-25 yaş grubundaki bireylerden yükseköğretim süreçlerine devam edenler elendikten sonra kalan "pasif NEET" grubunun işgücüne dahil olmama nedenleri araştırılarak bu yaş grubuna ilişkin özel politikalar geliştirilmesi gerekmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Günümüzde gelişmişlik düzeyleri ne olursa olsun bütün ülkeleri ilgilendiren genç işsizliği sorunu, genel işsizlik sorunu gibi ancak uzun vadeli plan, program, politika ve stratejilerle aşılabilecektir. Dolayısıyla sorunun çözümü uzun vadeli bir eğitim-istihdam politikası ile mümkün gözükmemektedir. Mevcut eğitim sistemi içerisindeki alanların piyasa ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi, bununla birlikte mesleki eğitimin özendirilerek tercih edilmesinin sağlanması literatürde de yaygın bir biçimde kabul edilen ilk adımlardandır.

AB ülkelerinde 2016 yılında başlatılan "Yeni İşler için Yeni Beceriler Gündemi" girişimi bu ihtiyacın bir ürünüdür. Bu beceri geliştirme girişimi çerçevesinde oluşturulan "Avrupa için Yeni Beceriler Programı"nda; doğru eğitim, doğru beceriler ve doğru desteğin bireylerle ulaştığından emin olmak amacıyla birtakım eylemler hayata geçirilmiştir. Bu eylemler ise genel olarak; mevcut becerilerden daha etkili bir şekilde yararlanmayı, insanları dönüşen iş süreçlerinin ihtiyaç duyduğu becerilerle donatmayı, buna ek olarak da kaliteli iş bulmalarına yardım etmeyi ve böylece yaşam standartlarını yükseltme şansı sunmayı amaçlamaktadır.

Genel olarak gündemde yer alan temel hedefler; erken okul bırakma oranını %10'un altında tutma, daha fazla gencin (en az %40) yüksek eğitim veya eşdeğer düzeyde mesleki eğitim almasını sağlama, Endüstri 4.0'la birlikte değişen istihdam edilebilirlik becerilerine uyumlu olarak dijital becerilere odaklanmak, yoksulluk ve sosyal dışlanma riski taşıyan insanların en az 20 milyonunu bu riskten kurtarma olarak sayılabilir (EC,2016, s.2-5).

Türkiye'deki işsizlik de; eğitim istihdam dengesizliğinden ve emek talebinin ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü piyasada bulamamasından kaynaklı yapısal özellikler taşımaktadır. Bu yapısal işsizliği önlemek için uygulamaya konan kısa vadeli politikalar ise kısa dönemli ve geçici iyileşmeye sebep olmaktadır. Bugün Türkiye'deki işgücü piyasası temel göstergeler itibarıyla incelendiğinde ortaya çıkan tablo; hızlı nüfus artışı, tarım sektöründeki çözüme, gelir dağılımı adaletsizliği, kadınlarda işgücüne katılımın ve istihdamın düşüklüğü, gençlerde işsizlik ve beceri uyumsuzluğu şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Özellikle bu tabloya genç nüfus açısından bakıldığında; işgücü piyasasında iş bulamayan genç işsizlerin, ya kayıtdışı istihdama yöneldikleri, ya eğitim süreçlerini uzatarak işsizliğin

sosyo-psikolojik sorunlarını bertaraf etmeye çalıştıkları ancak buna karşılık hayatı/kendi ayakları üzerinde durmayı erteledikleri, ya da ne eğitimde ne de istihdamda yer almayı iş de aramayı pasif NEET içerisinde buldukları görülmektedir.

Bütün bu sorunlar yapısal karakterli olduğundan çözümü uzun vadeli plan, program ve politikaların sonucunda gerçekleşebilecektir. Bu plan ve politikaların çerçevesi ise literatürde de yaygın şekilde ifade edilen; işgücünün eğitim düzeyi ve niteliğinin artırılması, eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi ve uyumlu hale getirilmesi için eğitim sisteminin piyasanın ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi ve ara eleman ihtiyacını karşılayacak mesleki eğitimin kalitesinin yükseltilerek tercih edilebilirliğinin artırılması şeklinde sıralanabilir. Bununla birlikte yeni iş alanlarının yaratılması için yatırımların çeşitli desteklerle teşvik edilmesi, gençlere yönelik uygulanmakta olan istihdam teşviklerinin süresinin ve kapsamının artırılması ve özellikle bu teşviklerin Endüstri 4.0 nedeniyle teknolojik işsizlikten en fazla etkilenecek olan emek yoğun sektörler göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmesi önem taşımaktadır.

Ulusal düzeyde alınacak uzun vadeli önlemler yanında yerel düzeyde genç işsizliği ve gençlerde NEET sorununu görünür hale getirmek ise ulusal düzenlemelere önemli düzeyde katkı sağlamakla birlikte sorunun çözüm sürecini hızlandıracaktır. Her şeyden önce ne istihdamda ne de eğitim sürecinde yer almayan genç profilinin yerel düzeyde oluşturulması, alınacak önlemlerin işlerliği açısından önemli bir adım olacaktır. Bununla birlikte; NEET bireylerinin nitelik, beceri, özellik ve ihtiyaçları dahil tüm sosyo-ekonomik özelliklerini kayıt altına alacak bir veri tabanının kurgulanması gerekmektedir. Bu amaçlarla hazırlanan çalışmada da Aksaray iline ait genç işsizliği ve gençlerde NEET profili çizilerek konuya ilişkin yerel düzeyde bir veri tabanı geliştirilmesi gerekli görülmektedir. Yine bu grup içerisinde özellikle genç kızlar başta olmak üzere okuldan ayrılanların eğitime devam edebilmeleri; bir diğer ifadeyle okul terki veya devamsızlığının önlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla; Ulusal İstihdam Stratejisi (UIS) 2017-2019 Eylem Planları çerçevesinde özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılmasına yönelik olarak geliştirilen politikalarda (UIS, 2017, s.21-22) da değinilen; aile sorumluluğu (çocuk, yaşlı bakımı) olan erişkin ve genç kadınların eğitime ve işgücüne katılımı önündeki engellerin kaldırılması amacıyla yerel düzeyde kreş, bakımevi ya da bakıcı hizmetlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Gençlerde NEET sorununun önemli bir diğer nedeni olarak görülen beceri uyumsuzluğunun çözümü için ise aktif istihdam politikaları kapsamında Aksaray İŞKUR aracılığı ile yerel düzeyde genç NEET bireyleri hedef alan nitelik ve beceri kazandırma eğitim programlarının hayata geçirilmesi önem taşımaktadır.

Gençlerde işsizlik ve NEET sorunu yalnızca ekonomik büyüme ile çözülebilecek bir sosyal sorun olmadığından; bu kapsamda aktif istihdam politikalarına ağırlık vererek gençlerin işgücü piyasasında karşılaştıkları engellerin azaltılması gerekmektedir. Özellikle ilk işe girişte yaşanan işveren temelli engellerin kaldırılmasına yönelik aktif istihdam programlarının uygulanması ve genç işsizliğinin önemli bir nedeni olan etkin iş ara(ya) mama sorununun çözümüne yönelik programların uygulanması gerekmektedir.

Bu ve benzeri politikaların geliştirilmesi ve uygulanması için ise; yerel düzeyde sosyal diyalog mekanizmasının aktif olarak işletilmesi suretiyle; sivil toplum kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları ve Aksaray Ticaret ve Sanayi Odası gibi aktörlerin işbirliği ile İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu'nda "Aksaray NEET'le Mücadele Strateji Belgesi" hazırlanması gerekli görülmektedir. Yerel aktörlerin ortak katılımıyla kısa, orta ve uzun vadeli tedbir ve politikaların belirleneceği bu strateji eylem planının ihtiyaç duyacağı verilerin düzenli olarak temini ise kritik öneme sahiptir. Bu nedenle Aksaray İŞKUR desteğiyle yerel bir "NEET gözlemevi" organize edilerek bu kapsamda işgücü piyasasının ihtiyaç analizlerinin düzenli ve sistematik şekilde gerçekleştirilmesi ve işgücü piyasasında bilgi eksikliği ve bilgi asimetrisi sorununun çözülmesi sağlanmalıdır.

Türkiye kalkınma yolunda önemli bir dönemeçtedir. Demografik bir geçiş sürecinde ve oldukça rekabetçi bir ortamda bulunan Türkiye için gelecek nesillere yatırım yapmak, bu neslin gelişimi ve ülkenin kalkınmasına yapacakları katkılar üzerinde önemli etkiler yaratacaktır. Özellikle 15-24 yaş grubundaki işgücüne yönelik politikalara ağırlık verilmesi bilhassa Türkiye gibi genç nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu ekonomiler için daha büyük önem arz etmektedir.

Bu amaçları gerçekleştirmek için uygulamaya konan politikalar ile gelecekte hazırlanacak politikalara yerel düzeyde sağlanacak katkılar ise büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla; Aksaray iline ilişkin genç işsizliği ve gençlerde NEET sorununu ele alan bu çalışmanın, yerel düzeyde sosyal tarafları bir araya getiren ve Türkiye'deki önemli yerel düzey sosyal diyalog mekanizmalarından olan İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu'nda gündeme alınarak, il düzeyinde yukarıda sayılan bu ve benzeri politikaların geliştirilmesine katkı sağlaması hedeflenmiştir. Ayrıca daha önce yerel düzeyde çalışılmamış olan gençlerde NEET sorununu, Aksaray ilinde genç işsizliği ve gençlerde işgücüne katılım oranları ile birlikte ele alan bu çalışmanın diğer illerde yapılacak genç işgücüne yönelik spesifik çalışmalara da destek olması amaçlanmıştır.

EXTENDED ABSTRACT

The Problem of Youth NEET in Aksaray and The Strategy Recommendations at Local Level For Solution

Volkan Işık*

Introduction

Unemployment is one of the most important problem of today's societies with its economic, social, political and even psychological consequences. Regardless of the level of development, all countries are developing policies to combat the global unemployment problem.

Undoubtedly, the unemployment problem, which constitutes an important social security risk on the whole of the working age labor force, has different intensity effects according to the age, gender and obstacle conditions of the individuals. In the literature, commonly referred to as disadvantaged groups; the risk of unemployment and the duration of unemployment are higher for the youth (15-29 and 15-24)¹, women and people with disabilities. States are developing social policies and struggling with social exclusion in order to ensure the employment of these groups which are perceived as the sides of social exclusion and increase their participation in the labor force because they are more affected than other groups.

¹ The United Nations (UN); for statistical purposes, defines 'youth', as those persons between the ages of 15 and 24 years. According to the definition of Eurostat, the young population is 15-29 years old.

* Asst. Prof., Hacettepe University, Vocational School and Social Sciences, Ankara, volkani83@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3690-969X

Regardless of the level of development, the unemployment problem is one of the chronic problems of labor markets in the world. According to the International Labor Organization (ILO), Employment and Social Outlook: Trends 2018 report; global unemployment is stabilized after the increase in 2016. It is stated in the report that unemployment has reached 5.6% in 2017 at global level and the total number of unemployed is expected to exceed 192 million.

One of the striking result in the report is about young population. According to the report; 70 million 900 thousand people between the ages of 15-24, corresponding to 13.1% of the world population, have no job. The ILO pointed out that 200,000 young women and men will join the army of the unemployed in 2018, and by the year 2030; 26 million young unemployed people will be identified (ILO, 2017).

As seen in Table 1, youth unemployment is almost two times more than the general unemployment rate in all parts of the world.

Table 1: OECD Unemployment vs. Youth Unemployment Comparison (2016)

Countries	Unemployment	Youth Unemployment
Germany	%4,1	%7,0
Switzerland	%4,9	%8,6
Nederland	%6,0	%10,8
Norway	%4,7	%11,0
Denmark	%6,2	%12,0
UK	%4,8	%13,0
New Zeland	%5,1	%13,2
Poland	%6,2	%17,6
EU-28	%8,5	%18,7
Sweden	%7,0	%18,8
Belgium	%7,8	%20,1
France	%10,1	%24,6
Portugal	%11,1	%27,9
Italy	%11,7	%37,8
Spain	%19,6	%44,5
Greece	%23,5	%47
OECD Avarage	%6,3	%13

Source: OECD, 2017.

According to data in Turkey in February 2018; there are 11 million 854 young people in the 15-24 age group and the young population corresponds to 14.7% of the total population. However, only four out of ten young people (41.1%) participate in the labor force. Although 22.8% of the participants do not participate in the labor force, they do

not participate in education, and the rate of youth unemployment has reached to 19% by approaching about half of the general unemployment.

Because of the continuous increase in youth unemployment rates and the continuous difficulty of transition from education to working life, an increasing number of young people fall into the category of not in employment, education or training (NEET).

The purpose of this study is; to examine the problem of young people who are not in employment, education or training (NEET) in case of Aksaray and to develop solution strategies at local level. For this purpose; strategy suggestions have been developed by using the data obtained from the Provincial Directorate of Aksaray Employment Agency, Provincial Directorate of Aksaray National Education, Provincial Directorate of Aksaray Population and Provincial Directorates of Aksaray Social Security Institution. And the results of the study were also included in the agenda of Aksaray Provincial Employment and Vocational Education Board meeting.

Youth Unemployment and Youth NEET in Turkey

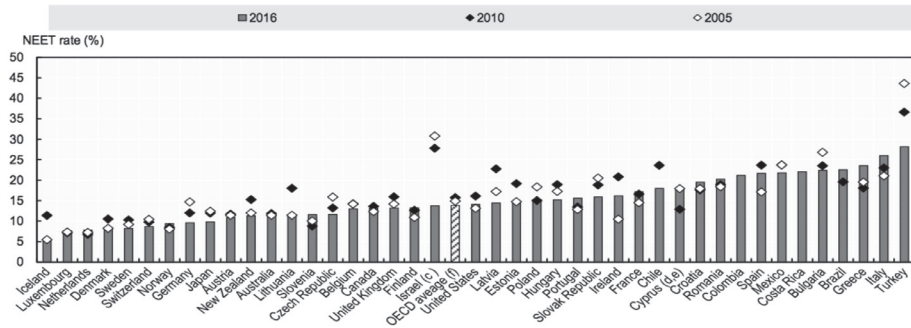
Young people in the age group of 15-24, defined as young by the United Nations (UN), ILO and similar organizations, are the most affected by stagnation and general unemployment. Because young people are exposed to glass ceilings based on their inexperience put in front of the labor market. Youth; as they are the youngest members of the labor market, they may be more affected by unemployment in times of higher unemployment of the more experienced adults (Hansen, 1987, p. 30).

Job and employment have a great importance for young people to shape their social identity, life, personal evolution, self-respect and their socio-economic and political citizenship (Çetinkaya, 2010, p. 46). Therefore, unemployment in the young population, such as general unemployment, causes serious problems both individually and socially.

Approximately one quarter of the total population in Turkey is located in the 0-15 age group. The high proportion of the 0-15 age group, which is likely to be new to the 15-29 age group constituting the young NEET groups, reveals the urgency of education and social policies for this age group (Dama,2017, p.8). Major causes of youth unemployment in Turkey; the existing education system cannot meet the demand for labor force. This problem is structural, the solution is undoubtedly possible with short-term measures. The magnitude and importance of the problem determine the extent and seriousness of the policies to be implemented.

Two types of NEET status can be mentioned. These are active neet and passive neet (OECD, 2015, p. 89). "Active neet" individuals from these categories; although they are not in the process of education, they continue to look for a job. These individuals, who are considered to be unemployed when they are not ready to start their jobs, are the ones who will come out of the neet process by entering the employment category when they find work. The second neet category is "passive neet" individuals. Although they are not in the process of education, they cannot be evaluated as unemployed because they do not seek employment and they are not in the labor force group.

Graph 1. Comparison of OECD NEET Ratios of Youth Between the Ages of 15-29 (2005-2010-2016)

Source: OECD (2017), https://www.oecd.org/els/CO_3_5_Young_people_not_in_education_or_employment.pdf, 02.05.2018.

NEET rates vary considerably across the OECD (Graph 1). While the OECD average NEET rate stands at just under 14%, the proportion of people aged 15-29 neither in employment nor in education or training ranges from as high as 28.2% in Turkey to as low as 5.3% in Iceland. The highest NEET rates are generally found in Southern European countries such as Greece, Italy and Spain, plus also in Turkey and Mexico. In all these countries, at least one-in-five young people are NEET. The lowest rates, meanwhile, are generally found in a mixture of Northern and Central European countries.

Youth Unemployment in Aksaray and NEET Problem

In this study carried out in the province of Aksaray; a measure on youth unemployment and neet problem in the province level and measures to be taken regarding the solution were determined.

Young population in Aksaray attracts attention. Datas shows the young population in Aksaray has a rate of 16.8% in the total population; When 25-29 age group is added to this age range, the ratio rises to 23.9%. According to this, approximately 1 out of every 4 people in Aksaray is young.

When the labor force participation rates and unemployment rates of the 15-24 age group given in table 2 are analyzed; youth unemployment rate is 21.3% and labor force participation rate is 28.8%. When TUIK level 2 is examined by region classification; young unemployment in Aksaray, Kırkkale, Niğde, Nevşehir and Kırşehir regions between the ages of 15-24; 20.7% in males and 30.7% in females.

Table 2. Labor Force Participation and Unemployment Rates of the Young Population by Gender Between 15-24 (2018)

	Total	Male	Female
Youth Unemployment % (15-24 age)	21,3	18,6	27,3
Youth Labour Force Participation % (15-24 age)	28,8	39,8	17,8

Source: Data obtained from the Provincial Directorate of Aksaray Employment Agency, Provincial Directorate of Aksaray National Education, Provincial Directorate of Aksaray Population and Provincial Directorates of Aksaray Social Security Institution.

15-19 age group among the 15-19 age group is not included in the labor force; while continuing to education; reasons for not being included in the labor force after 18 years of age; losing hope for finding a job, not looking for a job, seasonal work, domestic work, disability or illness, and family reasons. Because of these reasons, it is known that the reasons for not seeking a job with family reasons are mostly affected by young women due to gender inequality.

Table 3. Education, Employment and Unemployment Distribution of the Young Population by Gender Between the Ages of 15-19 (2018)

15-19 AGE	MALE	FEMALE	TOTAL
Population	18027	17455	35482
In Education	13280	11510	24790
Employment	3109	1686	4795
Registered Unemployment	717	326	1043
Labour Force	3826 (%21,2)	2012 (%11,5)	5838 (%16,4)
NEET (%)	5,1	22,5	13,7
NEET (Number)	921	3933	4854
Unemployment Rate (%)	18,7	16,2	17,9

Source: Data obtained from the Provincial Directorate of Aksaray Employment Agency, Provincial Directorate of Aksaray National Education, Provincial Directorate of Aksaray Population and Provincial Directorates of Aksaray Social Security Institution.

The data in Table 3; belong to the 15-19 age group in the young population. The majority of the young people in this age group consist of individuals who have not completed 4 + 4 + 4 education system and / or have completed them. Therefore, data on young people in this group are expected to be concentrated in education.

When it is examined other than education, the first place to look is labor market. In this context, as seen in table 3; 21.2% of males and 11.5% of females participated in the labor force, while the total labor force participation rate was determined as 16.4%. 18.7% of males and 16.2% of females and 17.9% of females were unemployed according to the records of the Provincial Directorate of Labor.

As can be seen in the table, the ratio of passive NEETs for the 15-19 age group is 5.1% for males, but 22.5% for girls are at a fairly high level. This ratio; it makes visible glass ceilings that prevent girls from entering both the education and the labor market and points to gender discrimination. Therefore, the priority area of the policies to be determined at the local level in the fight against the neet problem should be on gender-based discrimination against girls.

Table 4; shows the education, employment and unemployment data for the 20-24 age group. The ratio of need for age groups 20-24 and 25-29 couldn't be determined that the number of students enrolled in formal and open undergraduate education at the provincial level could not be reached.

Table 4. Education, Employment and Unemployment Distribution of the Young Population by the Age of 20-24 (2018)

20-24 AGE	MALE	FEMALE	TOTAL
Population	15569	16461	32030
In Education	950	646	1596
Employment	7768	2712	10480
Registered Unemployment	1770	1327	3097
Unemployment Rate (%)	18,6	32,9	22,8
Labour Force (%)	61,3	24,5	42,4

Source: Data obtained from the Provincial Directorate of Aksaray Employment Agency, Provincial Directorate of Aksaray National Education, Provincial Directorate of Aksaray Population and Provincial Directorates of Aksaray Social Security Institution.

The only reason why not involved in the labor force is not a student. TUIK, the reasons for not being included in the labor force; those who have no hope of finding a job are categorized as seasonal workers, those engaged in domestic work, students, retirees and non-disabled. Therefore, for those age groups where university education is started, 38.7% of students do not participate in the labor force with a high rate of non-labor force.

Table 5. Education, Employment and Unemployment Distribution of the Young Population by Gender Between the Ages of 25-29 (2018)

25-29 AGE	MALE	FEMALE	TOTAL
Population	14782	13968	28750
In Education	449	371	820
Employment	7375	2039	9414
Registered Unemployment	995	925	1920
Unemployment Rate (%)	11,9	31,2	16,9
Labour Force (%)	56,6	21,2	39,4

Source: Data obtained from the Provincial Directorate of Aksaray Employment Agency, Provincial Directorate of Aksaray National Education, Provincial Directorate of Aksaray Population and Provincial Directorates of Aksaray Social Security Institution.

At the last table 5 shows the data for young people in the 25-29 age group included in the definition of young population by Eurostat. Because of the movement taken as a basis the

15-24 age range from the UN definition of the young population in Turkey are ignored while those that group together to take part in the young definitions in EU countries, mostly after the completion of the degree course after 22-23 years in terms of analyzing the situation of youth in the labor market importance bears.

In this context, data on young people in the 25-29 age groups are expected to decrease in education, while labor force participation rates are expected to increase. On the other hand, when we look at the data related to the province of Aksaray; it was observed that the labour force rate fell 16.4% in the 15-19 age group, 42.4% in the 20-24 age group, and 39.4% in the 25-29 age group. This shows that the young people who did not participate in the employment process did not enter the unemployed category because they did not seek employment and / or were not ready to start work.

Conclusion and Recommendations

Today, when we analyzed in terms of the basic indicators of the labor market in Turkey, we see that; rapid population growth, disintegration in the agricultural sector, inequality in income distribution, labor force participation in women and low employment, unemployment in young people and incompetence in skills.

Especially in terms of young population in this table; the unemployed who cannot find a job in the labor market, either to informal employment, or to try to eliminate the socio-psychological problems of unemployment by prolonging their education processes, but to postpone the stopping of life on their own feet, or in the training or in employment and not in the job nor in the passive neet they are found.

All of these problems are structural. Because the solutions are depends on long-term plans, programs and policies will be the result. Along with the long-term measures to be taken at national level, making youth unemployment at the local level and the neet problem of youth visible will significantly contribute to the national regulations and will accelerate the resolution process of the problem.

First of all, the creation of a youth profile who are not in employment, education or training at local level will be an important step for the effectiveness of the measures to be taken. However; a database should be prepared to record all the socio-economic characteristics of the neet individuals, including their qualifications, skills, characteristics and needs. In this study, the youth unemployment in Aksaray province and the neet profile in young people are drawn and it is necessary to develop a database at the local level.

Especially young girls at this group, who leave their schools for child or elderly care is a major problem. School abandonment should be prevented. For this purpose; in the policies developed for increasing the employment of groups requiring special policy within the framework of the National Employment Strategy (UIS) 2017-2019 Action Plans (UIS, 2017, pp.21-22); against the obstacles to education and labor force participation especially for young females for example; family responsibility (child, elderly care), nursery, nursing home or carer services regulated.

On the other hand; for the solution of the skill mismatch which is seen as an important reason for the neet problem in young people, it is important to implement qualification and skills training programs targeting young neet individuals at local level through Aksaray İŞKUR within the scope of active employment policies.

Unemployment and neet problem in youth is not only a social problem that can be solved by economic growth; in this context, it is necessary to reduce the obstacles faced by the youth in the labor market by focusing on active employment policies.

For the development and implementation of these and similar policies; the social dialogue mechanism between non-governmental organizations, workers 'and employers' unions and the Aksaray Chamber of Commerce and Industry at the local level needs to be actively operated.

The data required by the strategy action plan to determine short, medium and long term measures and policies with the participation of local actors is critical. For this reason, a "neet observatory" should be organized with the support of Aksaray İŞKUR and the needs analysis of the labor market needs to be carried out regularly and systematically.

The policies implemented in order to realize these objectives and the contributions to be made in the future at the local level are of great importance. For this purpose; This study examines youth unemployment and neet problem in Aksaray; the issue is aimed to contribute to the development of these and similar policies mentioned above at the provincial level. In addition, this study, which deal with the youth neet could be an example for the other local studies. So it aims to support specific studies for the young labor force in other provinces.

Kaynakça

- Çetinkaya, E. (2010). Genç İşsizliğin Teorik Açıklamaları. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Sayı:58, 45-57.
- Dama, N. (2017). *Türkiye'nin Eğitim , Öğretim ve Çalışma Sürecinde Olmayan Gençleri*, Seta Yayınları, Sayı:198.
- EC, (2016). Communication From The Commission To The European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee Of The Regions: *A New Skills Agenda For Europe*, Brussel.
- Hansen, Vejrup R. (1987). Turnover and Employment Among Youth: Causes Of The Particular Problems of Youth Employment, *Unemployment : Theory, Policy and Structure*, (Ed.)Walter de Gruyter, 129-145.
- ILO, (1987). "Resolution Concerning Statistics Of The Economically Active Population, Employment, Unemployment and Underemployment, adopted by the Thirteenth International Conference Of Labor Statisticians", <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/download/res/ecacpop.pdf>, 11.03.2018.
- ILO, (2014). *Global Employment Trends 2014: Risk of a Jobless Recovery*, International Labour Office, Geneva.
- OECD. (2016). *Indicators: Youth not in Education or Employment (NEET)*, <http://data.oecd.org/youthinac/youth-not-in-education-or-employment-neet.htm> (10.02.2018).
- OECD, (2017). *Education at a Glance Interim Report: Update of Employment and Educational Attainment Indicators*, Paris.
- OECD, (2018). *PISA 2015:Result In Focus*.
- Strangleman, T. & Warren, T. (2015). *Çalışma ve Toplum: Sosyolojik Yaklaşımlar, Temalar ve Yöntemler*, F.Man (Çev.), Nobel Yayınları, Ankara.
- TİSK, (2008). *OECD Ülkelerinde Kadınlar ve Erkekler*, Yayın No: 289.
- Tunalı, İ. & Yanık, İ. (2009). Türkiye'de İşgücü Piyasasına Geçiş Aşamasındaki Gençler. *TÜSİAD Ekonomik Araştırma Forumu*, Araştırma Notu: 09-01,1-6.
- ÜİS, (2017). *Ulusal İstihdam Stratejisi Eylem Planları 2017-2019*, ÇSGB.
- Ünsal, E.(2000). *Makro İktisat*. Genişletilmiş 3. Baskı, İmaj Yayıncılık.